شینجیاڭ ۇيغۇر اۋتونومیالى رايونىنىڭ ارناۋلى تاقىرىپتىق اقپار جاريالاۋ ئاجلىسى اشىلدى

ئومردى قورغاۋ شاراسى حالقارالىق قوعامنىڭ بەلسەندى باعاسىنا يە بولدى

انار بۇلت \ شینجیاڭ گازەتىنىڭ ئتلىشىسى **فان چيۇگيان**

9 ـ ايدىڭ 18 ـ كۈنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 9 ـ ايدىڭ 18 ـ كۈنى شینجیاڭ ۇيغۇر اۋتونومیالى رايونىنىڭ ارناۋلى تاقىرىپتىق اقپار جاريالاۋ ئاجلىسى بەيجىڭدە اشىلدى، اۋتونومیالى رايوندىق دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كومیتەتىنەن، اۋتونومیالى رايوندىق اۋرۋدان ساقتانۇ جانە تىزگىندەۋ ورتالىعىنان، شینجیاڭ بالالار شىپاحاناسىنان جانە ىلە قازاق اۋتونومیالى وبلىسىنان كەلگەن 10 ۋاكىل شینجیاڭنىڭ، اسىرەسە، ىلە قازاق اۋتونومیالى وبلىسىنىڭ ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋگە قاتىسقان جاعدايلارىن تانىستىردى ئارى سول جەردە تالشىلەردىڭ سۇراۋىنا جاۋاپ بەردى.

"كەزەكتە شینجیاڭنىڭ ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ جاعدايى نەگىزىنەن جاقسارىپ، تومەن حاۋپ ـ قاتەرلى اۋماقتار قالىپتى ئوندىرىس، تۇرمىس ئتارتىبىن بىرتىندەپ قالپىنا كەلتىرە باستادى". اقپار جاريالاۋ ئاجلىسى ناق الاڭنىڭ اۋتونومیالى رايوندىق دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كومیتەتىنىڭ حىسۋان مەكىمەرۋشىسى ەرزات زادا ىلە وبلىسىنىڭ حىسۋان تەكسەرۋ قابىلەتىن كۇش سالا جوعارىلاتىپ، ەپيدەمیولوگيالىق تەكسەرۋ قىزمەتىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، ەمدەۋ، قۇتقارۋدى علمي ورىستەتىپ، ئار ۇلت بۇقارا سانىنىڭ ناۋقاس كورسەتۋ قاجەتىن قامتاماسىز ەتكەندىگى سياقتى جاعدايلاردى ئتۇيىندى تۇردە تانىستىردى.

بەينە ەكران ارقىلى جەلدە بايلانىس جاساعاندا، اۋتونومیالى رايوندىق اۋرۋدان ساقتانۇ جانە تىزگىندەۋ ورتالىعىنىڭ باس ماماني نى مەيجيان جۇعمىتالدىعى، تارالۋ تەزدىگى، جۇعمىدالۋشىلاردىڭ بەينەسى سياقتى جاقتاردان شینجیاڭداعى وسى رەتكى جاڭا تيپتى ايدارشا ۋىرۋس وكپە قابىنۇ ىندەتىنە قاتىستى جاعدايلاردى تانىستىردى؛ ىلە وبلىسىنىڭ باستىعى ەلشات تۇرسىنباي وسى وبلىستىڭ ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ جاعدايىن تانىستىردى؛ ىلە وبلىسى شینحۋا شىپاحاناسىنىڭ ورىنباسار باستىعى ئدىلمۇرات نۇراحمەت ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ بارىسىندا ناۋقاستاردى دەر كەزىندە قۇتقارۋ ـ ەمدەۋگە شىنايى كەلىپ ەتكەن جاعدايلاردى تانىستىردى.

قۇلجا قالاسىنىڭ ۇنەمىلىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار قالا باستىعى چياۋ شۇەگاڭ قۇلجا قالاسىنىڭ زاتتىق مادەنيەتىنە قاتىستى ەتۇدى قامداۋ جاعدايىن تانىستىرعان كەزدە بىلاي دەدى: قازىر تۇتاس قالادا زاپاس ساقتالعان داين ۇن 2900 تونناعا، داين ماي 390 تونناعا، كۇرىش 290 تونناعا جەتەدى. شینجیاڭ ئشى ـ سىرتىندا ولكە، رايون، قالالاردان زات ەنگىزۇ، توگىرەكتەگى اۋدان، قالادان ساتىپ الۋ، قالا وگىرىندەگى اۋىل، قالاشق سەلبەستىك كوۋپەراتيۋى تەرى قامداۋ، قوعامدىق ۇيىمدار زاتپەن قامداۋ سياقتى كوپ ئتۇرلى تاسىلدەردەن پايدالانىپ، قامداۋدى قامتاماسىز ەتۇ ارناسىن بەلسەندى كەڭەيتىپ، زاتتىق ماتەريالمەن دەر كەزىندە قامداۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتتىك.

قۇلجا قالاسىن ۋاقتىشا تىنىش كۇيدە ساقتاۋ مەزگىلىندە شۇعىل ناۋقاستاردىڭ ەمدەلۋى قوعامداعى ئار سالانىڭ نازارىن ايرىقشا اۋدارادى.

"تۇرعىن ما مىرزانىڭ اۋرىاق ايەلىنىڭ شاراناسى جارىلعاندا، الەۋمەتتىك اۋماق كادرلارى دەرەۋ كومەكتەسىپ اۋتوكولىككە بايلانىس جاساپ، جاسىل ارنا اشىپ، 30 مينۇتقا جەتپەيتىن ۋاقىتتا ونى شىپاحاناعا جەتكىزىپ، ايەل ساتىمەن بوسانادى، قازىر انا مەن بوبەك امان ـ ەسەن". بەينە ەكران ارقىلى جەلدە بايلانىس جاساعاندا، ىلە وبلىستىق ايەلدەر بىرلەستىگىنىڭ ئتوراعاسى التايگۇل جۇما ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ كەزىندە ايەلدەر مەن بالالارعا كوڭىل ئبولىپ، قامقورلىق جاساعان جاعدايدى بايانداپ بەردى. شینجیاڭ بالالار شىپاحاناسى تىنىس جولى اۋرۋلارى ئبولىمىنىڭ جاۋاپتى شىپاگەرى ەلجان تۇرعۇن دا ئۇرىمجى قالاسى مەن قۇلجا قالاسى كوپ جاقتان بىرلەسىپ ارەكەتتەنىپ، قۇلجا قالاسىنداعى 3 جاستاعى ناۋقاس بالانىڭ ئساتتى ەمدەلۋىنە كومەكتەسكەن بارىسىن ايتتى. "ناۋقاس بالا شىپاحاناعا كەلگەن كەزدە ناۋقاسى ئبىرشاما اۋىر ەكەن، ئبىز دەرەۋ وعان حاۋپسىز، جوعارى ئونمەدى ەمدەۋ جوباسىن جاساپ، شۇعىل قۇتقارۋ جۇرگىزدىك. ئبىر اپتا بەلسەندى ەمدەۋ ارقىلى ناۋقاس بالانىڭ اۋرۋ جاعدايى ورنىعا باستادى، ەندى بىرنەشە كۇندە شىپاحانادان شىعۋىنا بولادى"، ـ دەدى ول.

اۋتونومیالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ اقپارات ماسەلەمەمشىسى شۇي گۇيشياڭ مىنالاردى ئبلدىردى: تىرشىلىك ۇقىعى، سالاماتتىق ۇقىعى ـــ ەڭ نەگىزگى ادامدىق ۇقىق. تىرشىلىك حاۋىپسىزدىگى بولماسا، دەنساۋلىق سالاماتتىعى بولماسا، ئارقاندايى ۇقىق ـ مۇددەنى جۇزەگە اسىرۋ قيىنعا سوعادى، بۇل ۇلكەن قاعيدا ئارى داۋ جۇرەيتىن قاعيدا. ىندەتتىك قاتاڭ جاعدايىنا ئدوپ كەلگەن كەزدە شینجیاڭداعى ئار دارەجەلى ۇكىمەتتەر بەيعامدىققا باسپادى، تاستاپ قويعان جوق، قايتا ۋىرۋستى جەدەل تىزگىندەپ، اۋرۋمەن باتىل كۇرەس جۇرگىزىپ، ئار ۇلت بۇقارالارىنا بىرگە بولىپ، حالقتىڭ ئومىرىن، سالاماتتىعىن، حاۋىپسىزدىگىن باتىل قورعادى. بۇل حالققا جاۋاپتى بولىپ، ئومردى قورعاعان ادىلەتتى شارا، جاۋاپكەرشىلىك ارقالايتىن ۇكىمەتتىڭ بورىشى مەن جاۋاپكەرشىلىگىنەن ايگىلەپ، حالقارالىق قوعامنىڭ بەلسەندى باعاسىنا يە بولدى.

الايدا، شەكارا سىرتىندا ئشىنارا جۇڭگوعا قارسى ەلەمەنتتەر مەن كەي اقپارات قۇرالدارى شینجیاڭنىڭ ئار دارەجەلى ۇكىمەتتەرىنىڭ ىندەتكە قارسى اتتانۇ قۇلشىنىسىن ەلپ ـ ەسكەرمەي، مىڭداعان، ون مىڭداعان الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرلەرىنىڭ قاجىرلى بوداۋىن ەلپ ـ ەسكەرمەي، شینجیاڭداعى ئار ۇلت بۇقارا سانىنىڭ ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتىنە دەگەن ئتۇسىنۇىن، قولداۋىن ەلپ ـ ەسكەرمەي، قاساقانا كۇيە جاقتى. ولار شینجیاڭداعى ئار ۇلت بۇقارا سانىنىڭ ادامدىق ۇقىعىنا مۇلدە كوڭىل ئبولىپ وتىرعانى جوق، قايتا شینجیاڭنىڭ ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتىن ساياسىلاندىرىپ، قۇرالعا اينالدىرىپ، شینجیاڭنىڭ ەكونومیكالىق، قوعامدىق دامۇىنا كەدەرگىلىك جاساپ، شینجیاڭداعى ئار ۇلت بۇقارا سانىنىڭ مۇددەسىنە سۇعاناقتىق جاساپ، شینجیاڭنىڭ تىنىش، بەرەكەلى جاعدايىن بۇلدىرۋگە ۇرىندى، مۇنداي ارەكەتتىڭ نيەتى سۇرقيا، ماقساتى جامان، جۇرت بۇعان نالەت جاۋدىرادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

"بەس وتكەل سەگىز ەلگە تۇتاسقان، ئبىر جول ەۋروپا مەن ازيانى جالعاعان" وزگەشە وگىرلىك ورىن باسىمدىعىنا يە قاشقار جونىنەن العاندا، مەملەكەت ستراتەگياسىنىڭ قاتاتاشۇ باسىمدىعىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، نەگىزدىك قۇرىلعالاردى ۇلاستىرۋدى، تۇتاستىرۋدى ونان ارى كەمەلدەندىرىپ، جيناۋ، جونەلتۇ، تاسىمالداۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، ساۋدا، زات اينالىمى مەن قاتىناس تورابى ورتالىعى قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، نساندارىدى ۇشتاستىرۋدى ىركىلىسسىزدەندىرىپ، باسىمدىققا يە كاسىپ سالاسى شوعىرىن دامىتىپ، كوپ جاقتى سەلبەستىكتى، كوپ جاقتىلىق تەڭ يگىلىكتەنۇىن جۇزەگە اسىرۋ كەرەك.

"ئتوراعا شي جينپيڭنىڭ قازاقستانعا ساپارى جۇڭگو ـ قازاقستان قارىم ـ قاتىناسنا تىك قوزعاۋشى كۇش ۇستەپ، قازاقستانمەن ەكونومیكا ـ ساۋدا بارىس ـ كەلىسىن كۇشەيتۋىمىزگە مول سەنىم سىيلادى"، ـ دەدى شاۋەشەك قالاسى شەكارا ەكونومیكا سەلبەستىگى رايونىن باسقارۋ كومیتەتى پارتيا قىزمەت كومیتەتىنىڭ مۇشەسى، باسقارۋ كومیتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى چىن ۋيلۇڭ.

تارباعاتاي ايماعى وتانىمىزدىڭ باتىس سولتۇستىك شەكاراسىنا ورنالاسقان، قازاقستانمەن شەكارالاس، شەكارا جەلىسىنىڭ ۇزىندىعى 546 كيلومەتر، 260 نەشە جىلدىق ساۋدا جاساۋ تاريحىنا يە باقتى شەكارا وتكەلى بار. 2020 ـ جىلى مەملەكەتتىك كەڭەس بەكتۇ جاساپ، شینجیاڭ تاربا-عاتاي ئتۇيىندى دامىتۇ ـ ەسىك اشۋ سىناق رايونىن قۇرۋدى ماقۇلدادى. چىن ۋيلۇڭ مىنالاردى ئبلدىردى: ئتوراعا شي جينپيڭنىڭ ماڭىزدى ئسوزىنىڭ رۋحىن ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، شەكارا وتكەلىنىڭ ورنىتىلتقى قورعاۋ، ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ جانە ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىن ئبىر تۇتاس جوسپارلاپ جاقسى ىستەپ، ئبىر توپ شەشۇشى سياپاتتى قۇرىلىس نىسانداردىڭ اتقارىپ، باقتى تالقى مىنبەرىن وتكىزۇدى جوسپارلاپ، مەملەكەتتىك سناق رايونى جۇمىس باسى ئماجلىسىن ويداعداي وتكىزىپ، كەدەندىك ەرەكشە باقىلاپ ـ باسقارۋ اۋماعى، ەركىن ساۋدا رايونى سياقتى ئتۇرلى اشىق تۇعىرلاردى ئوتىنىش ەتىپ قۇرىپ، دالمە ـ ئدال ساۋدا-گەر شاقىرۋدى بەلسەنە ورىستەتىپ، الدىمەن دامىتىلاتىن اۋماقتا تۇتاس جىلدا تيانىاقتاناتىن قارجىنى 3 ميلليارد 500 ميلليون يۇانعا جەتكىزۋگە كۇش سالىپ، الدىمەن دامىتىلاتىن اۋماقتى جىبەك جولى ەكونومیكالىق بەلدەۋىندەگى "مەملەكەتتىڭ جاسىل تەرەزەسى، ورتا ازيانىڭ اقىل ـ پاراسات وزەگى" ەتۋگە قۇلشىنامىز.

ئتوراعا شي جينپيڭ ورتا ازيادەعى ساپارىندا جالپىعا ئتيمدى، سيىسىمدى بولۋعا تابانداى بولىپ، دامۇ سەلبەستىگىن نىگىزگى ەتىپ، ورتا ازيا مەملەكەتتەرى ارالىعىنداعى ەكونومیكالىق ىنتىماقتاستىقتى كۇشەيتۋ ـ ەكونومیكالىق ىنتىماقتاستىقتىڭ ىرىس ە